

Anarquisme i nacionalisme

Sobre el nacionalisme

El nacionalisme basa la seva força en la confusió entre dos sentiments: L'afecte per allò que és "conegut", que és un sentiment natural i espontani. La manera de comunicar-se amb les persones que t'envolten (no només l'idioma, sinó l'accent, la gesticulació, etc.), els costums, el clima, l'entorn físic... En definitiva, la devoció per l'entorn que ha envoltat l'existència de cadascú des de nen (que no abasta ni molt menys l'extensió ni varietat d'un Estat) és una cosa pròpia de totes les èpoques i llocs.

La necessitat fictícia d'una autoritat superior, que controli la vida de les persones. La creença en la idea que sense l'existència d'un poder encarnat en la figura del sacerdot, monarca o polític; els humans ens esbocinaríem uns els altres. D'aquesta manera, l'eficàcia del nacionalisme rau en identificar el sentiment pel "propre" amb la idea de nació o Estat. Es transforma així una cosa innata en les persones en una necessitat per una cosa artificial com són unes institucions. Aquesta és la raó per la qual els nacionalismes tenen en la majoria dels casos connotacions irracionalistes, doncs es transformen

emocions en lluites polítiques, sense donar lloc a la meditació i al sentit crític. L'amor a la terra on s'ha nascut no condueix a la política pràctica i menys encara persegueix objectius que tinguin relació amb la conservació de l'Estat.

Des de sempre, un dels majors problemes amb els quals ha ensopegat la difusió de l'ideal llibertari, sobretot a les zones on existeix una forta implantació del nacionalisme, és la degradació de termes que són i han estat totalment desvirtuats per la constant manipulació de la qual són objecte per criteris polítics i econòmics.

El nacionalisme és un tema que avui segueix estant d'actualitat. Encara que el seu discurs tradicional estava superat, el nacionalisme ha sabut adaptar el seu missatge als nous temps i s'ha sabut presentar davant l'opinió pública amb una aparença pretesament populista i vinculada a la classe obrera. Fins i tot hi ha els qui aferrant-se a un nacionalisme cultural han pretès vincular un nacionalisme que "no busca la creació d'un nou Estat" amb l'anarquisme. Aquestes tesis han fet necessària una actualització de la postura anarquista sobre el nacionalisme. Tots els moviments nacionalistes independentment de la seva orientació porten en la seva essència el germen de l'autoritarisme i són en essència contra-revolucionaris en el sentit anarquista de la paraula.

Una qüestió ineludible sembla ser el dir si avui i aquí diem sí a qualsevol tipus d'independència i després ja veurem. Aquest posicionament és comprensible des d'un punt de vista nacionalista, però no porta cap millora des del punt de vista anarquista, doncs basa els seus objectius en les nacions. La independència nacional no porta amb si la independència de l'individu, ja que dins de tota nació hi ha una classe explotadora i una altra explotada. De què ens serveix lluitar per un país que ni existeix gràcies a les fronteres i construir un país

la condició del qual d'existència sigui precisament una altra frontera? Més ètic que crear noves fronteres sembla destruir les ja existents.

Diner nacionalista

Encara que no sigui un factor diferenciador directe a la manera de veure dels nacionalistes, els diners sempre ha estat una causa important a l'hora d'independitzar-se o de crear ànsies d'independència en una zona o regió concreta. Si tenim memòria històrica i consciència política, els nacionalismes basc i català van sorgir a la fi del segle passat amb l'auge industrial d'ambdues zones. D'aquesta manera, quan els nacionalistes esgrimeixen els famosos "500 anys de dominació espanyola" no s'adonen que tots dos nacionalismes (basc i català) tenen com a principal origen la industrialització, és a dir, l'avanç econòmic de la seva regió determinada. Si, segons ells, Euskal Herria i Catalunya porten sent oprimides 500 anys -l'edat d'Espanya-, sembla estrany que el nacionalisme no sorgís quan s'estava produint la "dominació" sinó 400 anys més tard, coincidint sospitosament amb l'arribada de diners abundants a aquestes zones. A Itàlia, el nacionalisme de les províncies del nord esgrimeix com a única raó per independitzar-se que "ells mantenen les províncies del sud" i "volen que els seus diners no els gastin altres". Com l'única manera de quedar-se amb els diners és la independència d'aquestes províncies es crea un nacionalisme amb el partit de la Lliga Nord, sent la seva única motivació: els diners.

Els llibertaris no creiem en la dominació d'un país a les mans d'un altre, sinó en l'opressió que sofreix tota persona a les mans de qualsevol Estat, es cridi com es cridi. L'opressió de l'Estat espanyol existeix, però també sobre els andalusos, extremerys, etc. Tota nació limita i oprimeix a l'ésser humà perquè ho enquadra en una massa en la qual queda dividida

la seva voluntat i en moltes ocasions fins a la seva opinió. Per això afirmem que tota frontera i tota bandera amb el seu corresponent país no és més que una disfressa on s'oculten les ànsies de poder d'algunes que no són precisament les obreres.

El diner no entén de països ni de banderes, per això el nacionalisme no és una altra cosa que un instrument al servei dels diners i... qui té els diners? En la majoria dels casos nacionalisme és sinònim de burgesia.

Diferències entre nacionalisme i anarquisme

Intentarem aclarir en aquest punt quines són les diferències, al nostre entendre insalvables, que existeixen entre nacionalisme i anarquisme:

1. Tots els nacionalismes oculten el germen del poder i de l'Estat. Les formacions nacionalistes aspiren a aconseguir suficient poder com per formar un Estat propi. L'anarquisme no obstant això lluita per l'abolició de tots els poders i autoritats, siguin aquests centralitzats o descentralitzats.
2. Tots els nacionalismes fonamenten la seva ideologia sobre la base de les nacions; això actua com a cortina de fum per ocultar les relacions de poder i explotació existents dins i fora de "la seva nació". El nacionalisme difumina la lluita de classes, ja que la classe oprimida defensant el fet nacional no fa una altra cosa que defensar al seu torn a la classe opressora. L'anarquisme busca la presa de consciència de la població perquè s'alliberi dels seus explotadors i dominadors.
3. Tots els nacionalismes mantenen aïllades a les persones dins de les seves fronteres

(existents o potencials), i això genera actituds xenòfobes i a més divideix (i moltes vegades enfronta) a poblacions veïnes, la qual cosa resta força a la lluita contra les institucions polítiques i econòmiques. L'anarquisme advoca per l'eliminació de totes les fronteres i tots els Estats.

4. Tots els nacionalismes són causa o pretext psicològic del militarisme i els exèrcits; cap nacionalisme és antimilitarista. L'anarquisme lluita contra el militarisme i els exèrcits, siguin aquests verds, blaus, vermells, d'alliberament nacional o populars, doncs aquests solament serveixen als interessos dels poderosos.
5. Tots els nacionalismes uneixen a les religions ja existents el culte a la nació totopoderosa, a la sagrada bandera, al sacrosant himne i als representants de la deessa "voluntat general" que són els polítics.
6. Tots els nacionalismes tenen en la llengua nacional un dels seus pilars principals. La utilitzen per diferenciar-se de la resta dels pobles i per impedir una bona comunicació entre ells. L'anarquisme té en la unió i en la solidaritat internacional un dels seus principals arguments. Per a això al llarg de la seva història ha utilitzat l'esperanto (idioma internacional, creat pel Dr. Zamenhof) com a instrument d'unió enfront dels Estats.

L'anarquisme és ateu, racionalista, i lluita contra la creença en la necessitat d'un ser superior que ens domini a la terra o des de qualsevol altre planeta. En definitiva, la lluita anarquista i la nacionalista parteixen de fonaments ideològics totalment diferents. Per això no s'hauria de confondre un amb

l'altre, i per això mateix no s'ha de potenciar de cap manera l'ideologia ni moviments nacionalistes, per molt revolucionaris que s'autodenominin.

Els anarquistes no volem la unitat d'Espanya

Ens oposem a la centralització, doncs no desenvolupa la unió entre les persones, sinó que organitza la divisió. Volem la integració federal i lliure de tots els pobles i persones. El principi federalista condueix lògicament a l'internacionalisme, o sigui, a l'organització federativa a nivell mundial, en una "confederació de confederacions" en la més gran i fraternal unió internacional humana. L'internacionalisme veritable es basa en l'autodeterminació i el seu corol·lari: el dret a secessió.

Les "construccions socials" en l'anarquisme parteixen sempre de l'individu; i no sacrifiquen al mateix en nom de la nació, l'Estat o el poble. L'anarquisme té com a centre la individualitat la qual es preserva de tot tipus d'uniformització o massificació. Si l'individu no és lliure, la societat mai podrà ser lliure.

L'Estat és qui uniformitza matant la varietat. En una societat organitzada mitjançant el federalisme llibertari no hi ha centres de poder. Això vol dir que en una societat anarquista en cada localitat, a cada barri, a cada casa, cada persona utilitzarà la llengua, els costums i la cultura que ells mateixos decideixin.

Conclusions

La conclusió més clara que traiem és que qualsevol tipus de nacionalisme, fins i tot el de caràcter independentista (per exemple el basc o el català) són al seu torn centralistes i reprimeixen les diferències que existeixen en el seu si, ja que parteixen de la "nació", oblidant que cada persona és un ens

autònom amb unes quantes característiques pròpies que la fan nigualable a una altra persona.

Només combatent per igual qualsevol tipus de nacionalisme, sigui aquest basc, espanyol, gallec, o andalús es pot ser mínimament coherent, perquè són tots igual de perniciosos. I solament partint del federalisme llibertari es pot respectar l'autonomia personal, les diferents cultures autòctones i les peculiaritats de cada zona sense sacrificar-los a interessos polítics.

Extret del dossire: “Anarquisme i nacionalisme”,
redactat per les Joventuts Libertàries de Bilbao
(F.I.J.L.)

Traduït i editat pel Grup Anarquista “L'Albada
Social”

albadasocial.wordpress.com
grup.albada.social@gmail.com